Administracinė byla Nr. A[502]-924/2008
Procesinio sprendimo kategorija 16.5; 16.7
(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2008 m. birželio 12 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Drigoto (pranešėjas), Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas) ir Dainiaus Raižio,
sekretoriaujant Violetai Rodzienei,
dalyvaujant pareiškėjai O. P.,
pareiškėjos atstovei Gemai Zapasnykienei,
atsakovo atstovui L. P.,
viešame teismo posėdyje apeliacine tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. spalio 5 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos O. P. skundą atsakovui Vilniaus miesto vyriausiajam policijos komisariatui dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

Pareiškėja O. P. (toliau – ir pareiškėja) su skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydama:
1) panaikinti atsakovo Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato (toliau – ir Vilniaus miesto VPK; atsakovas) 2007 m. birželio 13 d. sprendimą Nr. 10-S-10798 „Dėl vidaus tarnybos stažo paskaičiavimo“ (toliau – ir sprendimas Nr. 10-S-10798);
2) įpareigoti atsakovą į pareiškėjos vidaus tarnybos stažą ir stažą valstybinei pensijai gauti įskaičiuoti laikotarpį nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1995 m. gegužės 1 d.
Skunde pareiškėja paaiškino, kad ji 1992 m. gruodžio 1 d. laisvos samdos pagrindais buvo priimta į Vilniaus miesto VPK 1 – ojo policijos komisariato Savivaldybių policijos Žirmūnų policijos nuovados policininkės pareigas. Nuo 1995 m. gegužės 1 d. pareiškėja pradėjo eiti atestuotas policininkės pareigas, tačiau faktiškai pirminės jos darbo funkcijos išliko nepakitusios. Nurodė, kad Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos komisija 1995 m. lapkričio 2 d. parengė išvadą Nr. 550/t/e „Dėl tarnybos stažo, suteikiančio teisę gauti procentinį priedą už ištarnautus metus vidaus reikalų sistemoje“ (toliau – ir išvada Nr. 550/t/e), kurioje nurodyta, kad į pareiškėjos tarnybos stažą įskaitomi periodai nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1994 m. gruodžio 31 d. ir nuo 1995 m. gegužės 1 d. iki 1995 m. lapkričio 1 d. Atsakovas 2004 m. sausio 12 d. išvadoje Nr. 1-V2-33 „Dėl viešojo administravimo valstybės tarnautojų tarnybos

Lietuvos valstybei stažo“ (toliau – ir išvada Nr. 1-V2-33) konstatavo, kad 2003 m. gegužės 1 d. pareiškėjos stažas Lietuvos valstybei yra 10 metų 5 mėnesiai (įskaitant laikotarpius nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1995 m. gegužės 1 d. ir nuo 1995 m. gegužės 1 d. iki 2003 m. gegužės 1 d.).

Teigė, jog, vadovaujantis Vidaus tarnybos statuto, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymu, (toliau – ir Statutas) 37 straipsnio 1 dalies 5 punktu, vidaus tarnybos stažas pareigūnui skaičiuojamas tarnybos pradžia laikant jo priėmimo į vidaus tarnybą datą, į vidaus tarnybos stažą papildomai įskaitant darbo policijoje (milicijoje), Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir VSAT), vidaus tarnybos, valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros sistemose laiką Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo pagrindais, jeigu vėliau tos pareigos priskirtos pareigūno pareigoms.

Nukreipė į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. vasario 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{17}-125/2007, kurioje nurodoma, kad papildomai į vidaus tarnybos darbo stažą gali būti įskaičiuojamas darbo laikotarpis aukščiau išvardintuose valstybės valdymo sektoriuose, bet tik su sąlyga, jei buvo dirbta Darbo sutarties įstatymo pagrindais pareigose, kurios vėliau priskirtos pareigūno pareigoms. Laikėsi pozicijos, kad pareiškėja nurodytą pareigūno definiciją atitinka. Be to, nuo 1992 m. gruodžio mėnesio ji vykdė viešojo administravimo veiklą, susijusią su valdingų įgaliojimų sau nepavaldiems asmenims įgyvendinimu.

Atsakovas Vilniaus miesto VPK atsiliepime į pareiškėjos skundą nurodė, kad su skundu nesutinka, ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad pagal Statuto 2 straipsnį pareigūno statusas yra pareigūno teisinė padėtis, todėl, norėdamas tapti pareigūnu, asmuo privalo atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų keliamus reikalavimus, turėti atitinkamą išsilavinimą bei baigti bent specialius mokymo kursus. Pažymėjo, kad asmuo taip pat privalo pasitikrinti Sveikatos priežiūros tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Centrinės medicinos ekspertizės komisijoje (toliau – ir CMEK), kuri, atsižvelgdama į priimamo asmens sveikatos būklę ir psichologinius tyrimo rezultatus, pateikia išvadą dėl tinkamumo tarnybai (pareiškėja tokią pažymą pateikė 1996 m. vasario 20 d.), išlaikyti fizinio pasirengimo normatyvus. Be to, yra numatyta prisaikdinimo procedūra, o pareiškėja priesaiką davė tik 1995 m. balandžio 28 d., o ne 1992 m. rugpjūčio 3 d., kai buvo priimta dirbti pagal darbo sutartį. Rėmėsi Statuto 12 straipsniu „Pareigūno priesaika“, kuriame reikalaujama, kad pareigūnas prisiektų iš karto po supažindinimo su įsakymu dėl jo priėmimo į vidaus tarnybą ir tai yra būtina pareigūno teisinio statuso įgijimo sąlyga.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2007 m. spalio 5 d. sprendimu pareiškėjos skundą patenkino ir panaikino atsakovo sprendimą Nr. 10-S-10798 bei įpareigojo jį į pareiškėjos vidaus tarnybos stažą ir stažą valstybinei pensijai gauti įskaičiuoti laikotarpį nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1995 m. gegužės 1 d.

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad byloje buvo nustatyta, jog pareiškėja nuo 1992 m. gruodžio 1 d. buvo paskirta Vilniaus miesto VPK 1 – ojo policijos komisariato Savivaldybės policijos Žirmūnų policijos nuovados Apylinkių inspektorių tarnybos policininke (samdos pagrindu, vyriausiojo policininko etato sąskaita), ją atleidus iš to pačios nuovados raštinės sekretorės mašininkės pareigų. Vilniaus miesto VPK viršininko 1995 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 28/t/e „Dėl tarnybos eigos“ pareiškėja, vadovaujantis Darbo sutarties įstatymo 28 straipsniu (darbuotojo pareiškimu), nuo 1995 m. gegužės 1 d. buvo atleista iš anksčiau nurodytų pareigų ir priimta į atestuoto policininko pareigas Vilniaus miesto VPK Žirmūnų policijos nuovadoje. Atsakovas 2007 m. birželio 13 d. priėmė sprendimą Nr. 10-S-10798 „Dėl vidaus tarnybos stažo skaičiavimo“, kuriame konstatavo, kad įskaityti laikotarpį nuo 1992 m. gruodžio 4 d. iki 1995 m. gegužės 1 d. į pareiškėjos vidaus tarnybos stažą ir stažą valstybinei pensijai gauti nėra galimybės, nes minimu laikotarpiu pareiškėja neturėjo pareigūno statuso, t. y. neturėjo

viešojo administravimo įgaliojimų sau nepavaldiems asmenims, negalėjo būti iškviesta atlikti bet kokių kitų pareigūno kompetencijai priskirtų veiksmų. Taigi nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl vidaus tarnybos stažo skaičiavimo.

Rėmėsi Statuto (2003 m. balandžio 29 d. įstatymo Nr.IX-1538 redakcija) 37 straipsnio 1 dalies 5 punktu, kuriame reglamentuota, kad vidaus tarnybos stažas pareigūnui skaičiuojamas tarnybos pradžia laikant jo priėmimo į vidaus tarnybą datą, į vidaus tarnybos stažą papildomai įskaitant (tarp jų, ir laikotarpius, buvusius iki 1990 m. kovo 11 d.) darbo policijoje (milicijoje), VSAT, vidaus tarnybos, valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros sistemose laiką Darbo sutarties įstatymo pagrindais, jeigu vėliau tos pareigos priskirtos pareigūno pareigoms. Pažymėjo, kad iš pirmiau nurodyto teisinio reglamentavimo seka, jog papildomai į vidaus tarnybos darbo stažą gali būti įskaičiuojamas darbo laikotarpis nurodytose struktūrose, bet tik su sąlyga, jei buvo dirbta Darbo sutarties įstatymo pagrindais pareigose, kurios vėliau priskirtos pareigūno pareigoms.

Teigė, jog nagrinėjamu atveju pareiškėja priimta policininke stažuotoja (samdos pagrindu, vyriausiojo policininko etato sąskaita), t. y. darbo sutarties pagrindu. Nuo 1995 m. gegužės 1 d. ji priimta Apylinkių inspektorių tarnybos policininke stažuotoja, t. y. padalinys ir pareigybės pavadinimas nepakito. Nors eidama policininkės stažuotojos pareigas samdos pagrindais, pareiškėja negalėjo naudotis kai kuriomis atestuotam policijos pareigūnui suteiktomis teisėmis, tačiau, kaip patvirtino liudytojai, nuo 1995 m. gegužės 1 d. ją priėmus į atestuotos policininkės stažuotojos pareigas, jos atliekamos funkcijos iš esmės nepakito.

Pabrėžė, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas administracinę bylą Nr. A^{17}-125/2007, pažymėjo, jog įstatymų leidėjas teisę įskaityti papildomą laikotarpį į vidaus tarnybos darbo stažą susiejo su asmens, vykdžiusio valstybės vardu jam pavestas funkcijas, įgalinimų pobūdžiu bei apimti, kurias paprastai turėjo pareigūnai ir kurių atliktos pareigos, praėjus atitinkamam laiko tarpui, buvo priskirtos pareigūno pareigoms, nors jos *de facto* buvo atliekamos ir iki tol.

Pirmosios instancijos teismas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad 1995 m. lapkričio 2 d. išvada Nr. 550 t/e bei 2004 m. sausio 12 d. išvada Nr.1-V2-33 ginčijamas laikotarpis atitinkamais įsakymais buvo įskaitytas į pareiškėjos tarnybos stažą.

III.

Apeliaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. spalio 5 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą.

Apeliacinis skundas grindžiamas tokias argumentais:

1. Pirmosios instancijos teismo teiginys, jog pareiškėjos dirbtas darbas (eitos pareigos) vėliau buvo priskirtos pareigūno pareigoms, neatitinka faktinių aplinkybių, kadangi policininko samdos pagrindais pareigos niekada nebuvo priskirtos pareigūno pareigoms, nes tokių pareigų tiesiog nebeliko.

2. Pirmosios instancijos teismo teiginys, kad pareigybės pavadinimas nepakito, yra neteisingas, kadangi teismas, teigdamas, jog pareiškėja buvo priimta stažuotoja samdos pagrindais, padarė faktinę klaidą – pareiškėja dirbo policininke samdos pagrindais ir tik vėliau, ją atleidus ir priėmus iš naujo, ji tapo stažuotoja.

3. Pirmosios instancijos teismas, teigdamas, kad pareiškėjos darbas pagal darbo sutartį prilygintinas atestuoto pareigūno darbui, paneigia faktą, jog pareiškėja buvo atleista iš darbo pagal darbo sutartį ir priimta į vidaus tarnybą, be to, pripažįsta, jog pareiškėja buvo pažeminta pareigose, t. y. iš policininko pareigų perkelta į policininko stažuotojo pareigas.

4. Pirmosios instancijos teismas netinkamai įvertino liudytojų parodymus, dėl ko padarė nepagrįstą išvadą, jog pareiškėja negalėjo naudotis tik kai kuriomis atestuotam policijos pareigūnui suteiktomis teisėmis. Nukreipė į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką (2006 m. balandžio 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A^4-892/2006, 2007 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P^8-172/2007) ir laikėsi

pozicijos, kad pareiškėjos vykdomos techninio pobūdžio funkcijos negali būti pripažįstamos tarnyba vidaus reikalų sistemoje, dėl ko ir jų vykdymo laikotarpis negali būti įskaitomas į vidaus tarnybos stažą.

5. Pirmosios instancijos teismas, sprendimu įpareigodamas atsakovą įskaičiuoti pareiškėjos nurodytą laikotarpį į jos stažą valstybinei pensijai gauti, įpareigojo atsakovą priimti sprendimą dėl jo kompetencijai nepriskirto klausimo.

6. Remiasi Statuto 2 straipsniu ir teigia, jog darbo stažas darbo sutarties pagrindu negali būti įskaičiuojamas į vidaus tarnybos stažą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. rugsėjo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{7}-1491/2006).

Pareiškėja atsiliepime į atsakovo apeliacinį skundą nurodo, kad su apeliaciniu skundu nesutinka, ir prašo pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, o atsakovo apeliacinį skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime teigia, kad atsakovas neteisingai remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuota praktika, kadangi minimų bylų faktinės aplinkybės nėra tapačios pareiškėjos atvejui. Pabrėžia, kad nors nuo 1992 m. gruodžio 1 d. pareiškėja buvo paskirta į policininko pareigas samdos pagrindu, su ja jokia darbo sutartis nebuvo sudaryta, į minėtas pareigas ji buvo paskirta Vilniaus miesto VPK viršininko 1992 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 81/t/e (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. vasario 8 d. nutatis administracinėje byloje Nr. A^{17}-125/2007). Akcentuoja, jog, pasikeitus Statute nustatytoms vidaus tarnybos stažo skaičiavimo taisyklėms, atsakovas pritaikė naują teisinį reguliavimą, kas pažeidžia *lex retro non agit*, teisėtų lūkesčių apsaugos ir kitus principus. Remiasi Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarime suformuluota oficialia konstitucine doktrina. Nesutinka su atsakovo teiginiu, kad pirmosios instancijos teismas jį įpareigojo priimti sprendimą dėl klausimo, kuris nepriklauso jo kompetencijai, kadangi jos darbdavys yra atsakovas, jis ir turi spręsti visus klausimus, susijusius su pareiškėjos socialinėmis garantijomis.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV.

Apeliacinis skundas atmestinas.

Administracinis ginčas kilęs dėl atsakovo atsisakymo į pareiškėjos vidaus tarnybos stažą ir stažą valstybinei pensijai gauti įskaičiuoti laikotarpį nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1995 m. gegužės 1 d., įforminto 2007 m. birželio 13 d. sprendimu Nr. 10-S-10798, t.y. dėl vidaus tarnybos stažo skaičiavimo.

Statuto 37 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad vidaus tarnybos stažas pareigūnui skaičiuojamas tarnybos pradžia laikant jo priėmimo į vidaus tarnybą datą, į vidaus tarnybos stažą papildomai įskaitant (tarp jų, ir laikotarpius, buvusius iki 1990 m. kovo 11 d.) darbo policijoje (milicijoje), Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, vidaus tarnybos, valstybės saugumo, krašto apsaugos ir prokuratūros sistemose laiką Darbo sutarties įstatymo pagrindais, jeigu vėliau tos pareigos priskirtos pareigūno pareigoms. Todėl pirmos instancijos teismas pagrįstai nurodė, jog papildomai į vidaus tarnybos darbo stažą gali būti įskaičiuojamas darbo laikotarpis nurodytose struktūrose, bet tik su sąlyga, jei buvo dirbta Darbo sutarties įstatymo pagrindais pareigose, kurios vėliau priskirtos pareigūno pareigoms.

Byloje buvo nustatyta, jog pareiškėja nuo 1992 m. gruodžio 1 d. buvo paskirta Vilniaus miesto VPK 1 – ojo policijos komisariato Savivaldybės policijos Žirmūnų policijos nuovados Apylinkių inspektorių tarnybos policininke (samdos pagrindu, vyriausiojo policininko etato sąskaita), ją atleidus iš to pačios nuovados raštinės sekretorės mašininkės pareigų. Vilniaus miesto VPK viršininko 1995 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 28/t/e „Dėl tarnybos eigos“

pareiškėja, vadovaujantis Darbo sutarties įstatymo 28 straipsniu (darbuotojo pareiškimu), nuo 1995 m. gegužės 1 d. buvo atleista iš anksčiau nurodytų pareigų ir priimta į atestuoto policininko pareigas Vilniaus miesto VPK Žirmūnų policijos nuovadoje.

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad pareiškėja buvo priimta policininke stažuotoja (samdos pagrindu, vyriausiojo policininko etato sąskaita) darbo sutarties pagrindu. Iš byloje surinktų ir vertintų įrodymų matyti, kad, nuo 1995 m. gegužės 1 d. pareiškėją priėmus Apylinkių inspektorių tarnybos policininke stažuotoja, padalinys ir pareigybės pavadinimas nepakito, iš esmės nepakito ir jos atliekamos funkcijos. Teismų praktikoje pripažįstama (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis byloje Nr. A^{17}-125/2007), jog įstatymų leidėjas teisę įskaityti papildomą laikotarpį į vidaus tarnybos darbo stažą susiejo su asmens, vykdžiusio valstybės vardu jam pavestas funkcijas, kurias paprastai turėjo pareigūnai, įgalinimų pobūdžiu bei apimtimi, ir kurių atliktos pareigos, praėjus atitinkamam laiko tarpui, buvo priskirtos pareigūno pareigoms, nors jos *de facto* (lot.) buvo atliekamos ir iki tol. Todėl pagrįstai nuspręsta, kad faktinės bylos aplinkybės leidžia į pareiškėjos vidaus tarnybos stažą ir stažą valstybinei pensijai gauti įskaičiuoti laikotarpį nuo 1992 m. gruodžio 1 d. iki 1995 m. gegužės 1 d.

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai atkreipė dėmesį į tai, kad 1995 m. lapkričio 2 d. išvada Nr. 550 t/e bei 2004 m. sausio 12 d. išvada Nr.1-V2-33 ginčijamas laikotarpis atitinkamais įsakymais buvo įskaitytas į pareiškėjos tarnybos stažą.

Nenustačius pirmosios instancijos teismo sprendimo negaliojimo pagrindų, apeliacinis skundas atmetamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Atsakovo Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. spalio 5 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Artūras Drigotas

Ričardas Piličiauskas

Dainius Raižys